

SAVETNIK MMF ZA UPRAVLJANJE JAVNIM FINANSIJAMA JUGOISTOČNA EVROPA

Dirk Jan Kraan
PFM Savetnik
MMF
Jugoistočna
Evropa

Tel: +386 1 369 6186

Faks: +386 1 369 6244

dkraan@imf.org

Pregledi rashoda u Holandiji

PEMPAL Zajednica prakse za budžet

Antalija, 6. mart 2014.godine

Teme prezentacije

A. Međunarodni kontekst

- Šta je pregled rashoda
- Zbog čega je potreban pregled rashoda

B. Pregled rashoda u Holandiji

- Pregled rashoda kao alat za evaluaciju
- Proceduralne karakteristike
- Rezultati
- Naučene lekcije

A. Međunarodni kontekst

Šta je pregled rashoda?

Oblik evaluacije politike čiji je cilj da se razviju opcije koje vode ka uštedama u javnim rashodima

Primeri:

- VB: pregled rashoda
- Australija: Strateški pregledi
Obuhvatni pregledi rashoda
- Kanada: Strateški pregledi
- Holandija: (Obuhvatni) pregledi rashoda
- Francuska: Revision Generale des Politiques
Publiques (Generalna revizija javnih
politika)

Ključne odlike:

- Evaluacija politika
- Opcije
- Uštede

Evaluacija politika

Efikasnost proizvodnje izlaznih rezultata

- Miks ulaznih podataka (inputa)
- Troškovi ulaznih podataka (inputa)
- Organizacija proizvodnje

Učinkovitost izlaznih rezultata u odnosu na krajnje rezultate

- Odabir instrumenata politika (miks izlaznih rezultata)
- Dizajn instrumenata politika

Opcije

- Pregled rashoda je prospektivan (gleda u budućnost) a ne retrospektivan
- Pregled rashoda je neutralan (ne normativan) i pragmatičan (ima u vidu političku izvodljivost)

Uštede od:

- Poboljšanja efikasnosti
- Eliminisanja neučinkovitih politika
- Smanjenja nivoa usluga
(uključujući opciju obaveznih ušteda)

Zbog čega je potreban pregled rashoda?

- Asimetrični podsticaji (motivi) u donošenju strateških odluka (srednjoročni okvir rashoda)
- Izgradnja poverenja u godišnji budžetski proces

Asimetrični podsticaji

Resorna ministarstva:

- Motivisana da razvijaju dobre predloge za nove rashode
- Nisu motivisana da razvijaju dobre predloge za uštede

Iz ovoga proizlaze: posebne procedure za razvijanje opcija ušteda, izvan redovnog budžetskog procesa

Skupovi podataka za informisanje odluka o Srednjoročnom okviru rashoda (SOR)

1. Fiskalno pravilo i ciljane makroekonomski indikatori u srednjem roku
2. Tekuće polazne (osnovne) procene
3. Projekcije prihoda
4. Zahtevi za novim inicijativama rashoda, procena troškova predloženih inicijativa, predlozi ušteda
5. Opcije prihoda

Pregled rashoda kao podrška SOR-u

- Konsolidacija (smanjenje deficita)
- Stvaranje fiskalnog prostora za nove rashode
- Obuhvatni pregled rashoda je prikladan naročito za procedure fiksnih višegodišnjih SOR-ova (VB, Holandija)

Izgradnja poverenja

- U budžetskom procesu odozgo na dole, resorni ministri u principu imaju podsticaje/motivaciju za dobre uštede nakon što se utvrdi SOR
- Upotreba pregleda rashoda kao podrška budžetskoj disciplini može doprineti unutrašnjem kredibilitetu i saradnji sa Ministarstvom finansija
- Pregled rashoda može podržati međuministarsku saradnju

B. Pregled rashoda u Holandiji

Pregled rashoda kao zaseban alat za evaluaciju

Evaluacija	Odgovorno ministarstvo	Cilj	Uticaj na budžet
Ex ante	Resorno ministarstvo	Odobreno/nije odobreno	nizak
Ex post	Resorno ministarstvo	Unapređenje politike	nizak
Pregled rashoda	Ministarstvo finansija	Opcije ušteta	visok

Upotreba pregleda rashoda

- Izveštaji se koriste od strane političkih stranaka, Ministarstva finansija i resornih ministarstava.
- Kao input za odluke o SOR-u (da bi se napravio prostor za nove rashode): jedanput u četiri godine.
- Kao podrška budžetskoj disciplini: godišnje (kompenzacija u slučaju prekomernog trošenja).

Proceduralne karakteristike

A. Organizacija

- Radne grupe, resorno ministarstvo ne dominira
- Predsedavajući je osoba spolja
- Spoljni eksperti
- Sekretarijat: Ministarstvo finansija
- Međuministarski nadzorni odbor

Proceduralne karakteristike

B. Proces

- Projektni zadatak utvrđuje vlada
- Jedinstvene smernice za sprovođenje pregleda
- Obavezna opcija ušteda (20 % u obuhvatnom pregledu rashoda)
- Bez prava veta
- Kratak vremenski rok (3-5 meseci)
- Objavljeni izveštaji (sa ili bez mišljenja vlade)

Jedinstvene smernice

- Opisati oblast politike
- Specifikovati rashode i neporezne prihode
- Definisati ciljeve politika i instrumente
- Evaluirati efikasnost i učinkovitost uz pomoć informacija o učinku
- Razviti opcije za povećanje efikasnosti smanjivanje manje učinkovitih politika
- Razviti opcije za opcije obaveznih ušteda (20%)

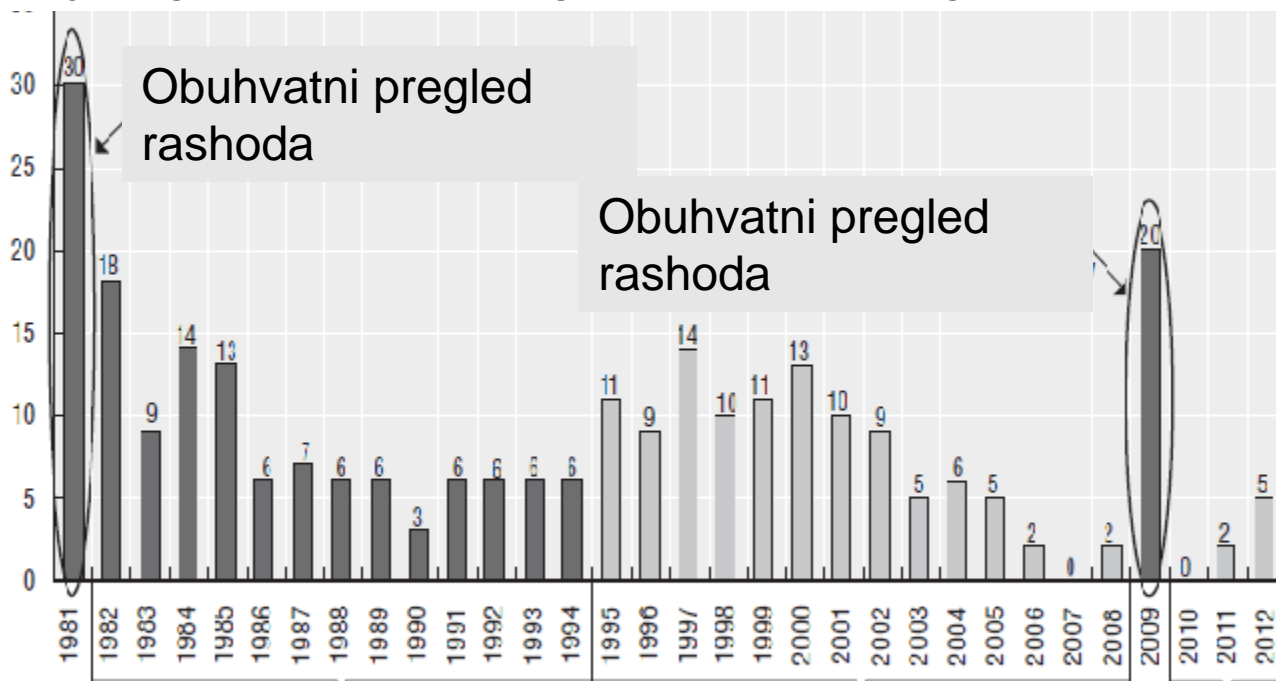
Rezultati

- Broj godišnjih pregleda
- Uticaj na platforme izbornih stranaka
- Uticaj na budžet

Broj godišnjih pregleda rashoda

Slika 1: Pregledi rashoda od 1981.godine (270 kompletiranih)

Broj pregleda rashoda po godini početka pregleda

Fokus na smanjenje budžeta

Fokus na povećanje efikasnosti/učinkovitosti

Fokus na povećanje efikasnosti/učinkovitosti

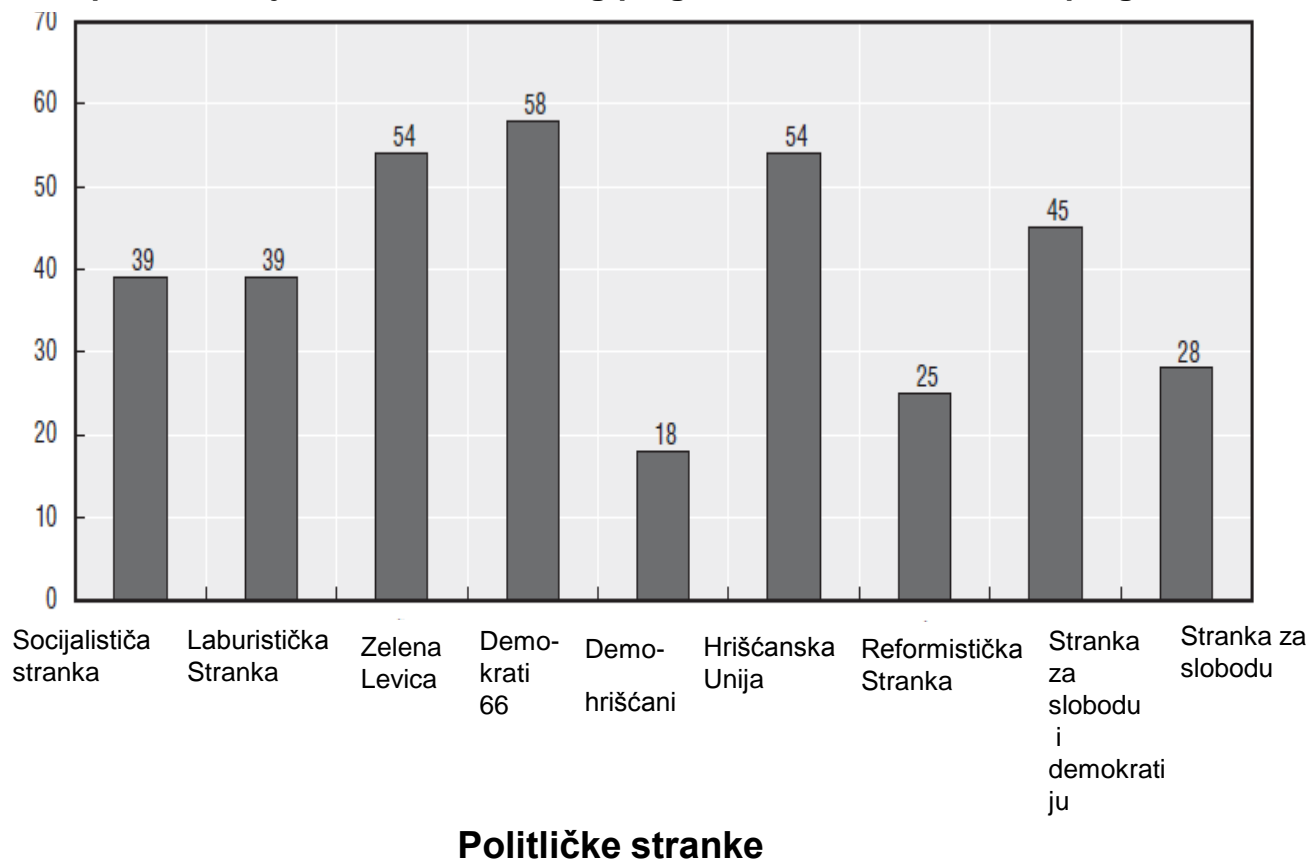
Izvor: Ministarstvo finansija, Holandija

Uticaj na platforme izbornih stranaka

Slika 2: Uticaj obuhvatnih pregleda rashoda 2009/2010. na platforme holandskih političkih stranaka tokom izbora 2010. godine

Procenat preduzimanja mera iz obuhvatnog pregleda rashoda u izbornim programima

Izvor: Ministarstvo finansija
Holandija

Uticaj na budžet

- Udeo opcija ušteda koje su korišćene: povećanje 10 do 30 % tokom vremena
- Udeo realizovanih mera ušteda na osnovu pregleda rashoda: oko 30 %

Naučene lekcije

- Evaluacija politike je alat resornih ministarstava kao podrška razvoju politike; pregled rashoda je alat Ministarstva finansija kao podrška budžetskom procesu
- Evaluacija politike zahteva pravila da bi se obezbedio kvalitet za što je Ministarstvo finansija odgovorno
- I evaluacije politika i pregled rashoda moraju da se baziraju na jasnim pravilima ili dobro shvaćenim praksama
- Radne grupe za preglede rashoda ne bi trebalo da budu pod dominacijom resornih ministarstava